

**2012. évi nyomonkövetési jelentés
az EGTC-kről
Összefoglaló**

**Az összefoglalót készítette:
a METIS GmbH (szerzők: Jürgen Pucher, Alice Radzyner és Enrico
Gaspari)
A dokumentum nem tekinthető a Régiók Bizottsága hivatalos
álláspontjának.**

Az Európai Unióval és a Régiók Bizottságával kapcsolatban további információt
a következő honlapokon talál: <http://www.europa.eu>, illetve
<http://www.cor.europa.eu>.

© Európai Unió, 2013

A dokumentum egyes részeinek más kiadványban való felhasználása a forrás
feltüntetésével engedélyezett.

Összefoglaló

Az európai területi együttműködési csoportosulások (EGTC-k) képezik a közigazgatási szervek határokon átnyúló, transznacionális és régióközi együttműködésének jogi személyként működő európai színterét. Fejlődésükről a Régiók Bizottsága rendszeresen jelentést tesz közzé. Az alábbi jelentés a legfrissebb, 2012-es fejleményeket vizsgálja, és az EGTC-kről szóló 2010-es és 2011-es nyomkövetési jelentés, illetve korábbi tanulmányok megállapításaira épül. Az EGTC-kről szóló nyomkövetési jelentés célja, hogy áttekintse az Európai Unió valamennyi EGTC-jének jelenlegi helyzetét.

2012 végéig 32 EGTC jött létre, melyekben együttesen 17 különböző tagországból mintegy 700 nemzeti, helyi és regionális hatóság tömörül. További 16 csoportosulás van megalakulóban.

A nemzeti szabályozások áttekintése

A nemzeti szabályozások elfogadása terén az uniós tagállamokban 2011-hez képest nem változott a helyzet. 2012 utolsó hónapjaiban csaknem minden tagállamban elfogadták a nemzeti szabályozásokat – kivéve Ausztriát, Németországot és Belgiumot, ahol a szövetségi közigazgatási struktúrák miatt hosszabb időre van szükség. Ebben a három országban az erős szövetségi struktúrák miatt az a helyzet alakult ki, hogy a regionális szervek már elfogadták a nemzeti szabályozásokat, de a szövetségi törvény még várat magára. Minden osztrák és német tartomány elfogadta tehát az EGTC-re vonatkozó jogi rendelkezéseket, a szövetségi hatóságok azonban várhatóan csak 2013/2014-ben hagyják jóvá ezeket. Belgiumban az elfogadás késedelmének egyik oka a közelmúltbeli kormányválság, amely három évig tartott.

Az utóbbi idők fejleményei kapcsán egyre többen érvelnek az átdolgozott 1082/2006/EK rendelet mielőbbi elfogadása mellett. Februárban elfogadott (Michel Delebarre által kidolgozott) véleményében és egy márciusi intézményközi konferencián az RB szorgalmazta az új EGTC-rendelettel kapcsolatos lépések felgyorsítását. Az Európai Parlament REGI bizottsága júliusban az RB-vélemény összes javaslatát elfogadta – RB-véleménynek még soha nem volt ekkora hatása. Joachim Zeller európai parlamenti képviselő, aki előadóként foglalkozik az EGTC-rendelet átdolgozásával, szintén elsődlegesen fontos feladatnak tekinti a mielőbbi elfogadást. Az átdolgozott rendelet a tervek szerint egyszerűsíti a folyamatokat, és új lehetőségeket teremt a területi együttműködés keretében, de azon túlmutatóan is. Zeller rámutat továbbá, hogy a létrehozott EGTC-k korlátozott számának és az új EGTC-k lassú ütemű megalakításának egyik oka a hatályos uniós rendelet késedelmes elfogadása,

illetve késedelmes végrehajtása az uniós tagállamok nemzeti szabályozásai révén. Az átdolgozott rendelet megoldást jelenthet, mivel gyorsabb és egyszerűbb lesz a bejelentési eljárás, ha tagállamonként csak egy bejelentő hatóságot jelölnek ki. Megemlítendő még, hogy az átdolgozott rendelet mielőbbi elfogadásának támogatói szerint nem szükséges kivárni a 2014–2020-as időszakra szóló szabályozások elfogadását, mivel az EGTC-rendelet nem pénzügyi jellegű.

2012-ben vagy 2011 utolsó hónapjaiban¹ létrehozott új EGTC-k

2011 vége és 2012 vége között hat új EGTC-t hoztak létre. Tekintettel arra, hogy a 2011. évi nyomonkövetési jelentés szerint 2011 folyamán hét EGTC alakult meg, megállapítható, hogy az EGTC-k létrehozása egyenletes ütemben halad. Az új EGTC-k közül érdekes módon négynek is Magyarországon van a székhelye, ami azt jelenti, hogy ezek a csoportosulások legalább egy magyar taggal rendelkeznek, és közép- és kelet-európai területeket foglalnak magukban. Figyelemreméltó az Európai Városi Tudáshálózat (EUKN) elnevezésű új EGTC szerepe is. E csoportosulás kizárólag nemzeti hatóságokból áll, és várospolitikával foglalkozó döntéshozók, szakemberek és kutatók hálózataként jött létre. Ez alighanem azt jelzi, hogy a határ menti területeken közösen megvalósítandó projektek platformjaként létrehozott, hagyományosabb EGTC-k helyett olyan EGTC-k kerülnek előtérbe, amelyek a tapasztalatcseréhez kívánnak platformot biztosítani és azt példázzák, miként lehet az EGTC egyes kormányközi együttműködési területek intézményesítésének eszköze.

Az alábbi táblázat a legfrissebben létrehozott csoportosulásokkal kapcsolatos főbb tudnivalókat tartalmazza (létrehozó országok, sajátosságok és a megalakulás napja).

---

¹

A 2011. évi nyomonkövetési jelentésben nem említett EGTC-k.

1. táblázat Esettanulmányként szereplő új EGTC-k

Név	Országok	Sajátosságok	Megalakulás
Bodrogközi EGTC	HU, SK	17 tagú EGTC. Létrehozásának célja, hogy ösztönözze a helyi lakosok részvételét a helyi elképzelések megvalósításában, és elejét vegye a térség gazdasági hanyatlásának.	2012. április 12.
Gate to Europe EGTC	HU, RO	8 tagú EGTC. Annak érdekében hozták létre, hogy a határokon átnyúló projektek végrehajtásához létezzen egy együttműködésre vonatkozó jogi keret.	2012. április 10.
Pannon EGTC	HU, SI	Ez az EGTC 51 településből áll, és célja, hogy részt vegyen uniós finanszírozáson alapuló integrált területi beruházásokban.	2012. március 28.
Novohrad–Nógrád EGTC ²	HU, SK	Az EGTC-t két város hozta létre, melyek tevékenységei szoros kölcsönhatásban vannak az UNESCO által védett területnek nyilvánított Novohrad–Nógrád Geoparkkal.	2011. december 21.
EGTC EFXINI POLI – Európai Városok Hálózata a Fenntartható Fejlődésért	GR, CY, BU	23 tagú EGTC, amely – kapcsolatépítési tevékenységei, szolgáltatásai és számos projektben való részvétele révén – arra törekszik, hogy a városok környezetbarátabbak, dinamikusabbak és befogadóbbak legyenek.	2012. szeptember 22.
Európai Városi Tudáshálózat (EUKN) EGTC	CY, BE, CZ, FR, DE, HU, LU, NL, RO	Ebben az EGTC-ben kizárólag tagállami nemzeti hatóságok vesznek részt. Legfontosabb célja, hogy egész Európában fokozza a városfejlesztéssel kapcsolatos ismeretek és szaktudás átadását.	2012. december 7.

²

Erről a csoportosulásról mind ez ideig nem sikerült érdemben tájékozódunk telefonon. Kudarcba fulladt minden arra irányuló törekvésünk, hogy a jelentés összefoglalójának közreadása előtt kapcsolatba lépjünk az illetékesekkel.

Az EGTC-k és fejlődésük rövid áttekintése

Az EGTC-rendelet 2006-ban lépett hatályba. Két évvel később megalakult az első négy EGTC. A jelenleg működő 32 csoportosulás földrajzi elhelyezkedését tekintve az alábbi három tagállamcsoportot különböztethetjük meg:

- Spanyolország, Franciaország, Portugália: összesen 7 csoportosulás
- Magyarország, Szlovákia, Románia: összesen 12 csoportosulás. A közelmúltban igen lendületes kezdeményezések voltak megfigyelhetőek Magyarország határai mentén, melyeket Magyarország támogat pénzügyi ösztönzők révén.
- Franciaország, Belgium, Németország: 5 csoportosulás

Egy operatív struktúra létrehozásának legfontosabb előfeltétele az, hogy álljon rendelkezésre pénzügyi keret. Az EGTC-k pénzügyi donációját tekintve Európa-szerte igen nagyok a különbségek. Ezek háttérében az érintett területek lélekszáma, illetve a részt vevő régiók vagy települések gazdasági helyzete áll. A Lille–Kortrijk–Tournai eurometropolisz éves pénzügyi kerete viszonylag jelentős (kb. 1,5 millió euró), és ezzel élesen elüt az EGTC-k mintegy harmadától, melyek éves kerete 25 000 és 75 000 euró között mozog. A csoportosulásokról általánosságban elmondható, hogy nagymértékben számítanak az európai területi együttműködés (ETC) programjainak keretében megvalósuló projektekből származó finanszírozásra.

A kezdeti elköteleződéstől az adott EGTC operatív struktúrájának létrehozásához vezető úton az egyik legfontosabb mérföldkövet a munkaerő alkalmazása jelenti. Jelenleg 17 EGTC – azaz kicsit több, mint a csoportosulások fele – alkalmaz munkaerőt. Az EGTC-k EU-szerte most mintegy 75 személyt foglalkoztatnak. Más szóval: egy EGTC átlagosan négy személyt foglalkoztat, de az alkalmazottak száma csoportosulásként számottevően különbözik.

Nagy vonalakban elmondható, hogy az EGTC-k tevékenységi köre igen változatos. Az EGTC-k többsége szakpolitikák kidolgozásához és stratégiai tervezéshez kapcsolódó kezdeményezésekkel foglalkozik. Az ilyen típusú EGTC-k megkísérlik felfedezni és megszilárdítani a kormányzás és a kohézió új módjait. Az EGTC-k jelentős része nem határoz meg előre témákat, de világosan leszögezi, hogy legfontosabb célja különféle együttműködési projektek kidolgozása és megvalósítása.

Az EGTC-kben részt vevő régiók társadalmi-gazdasági helyzete bizonyos mértékben előre meghatározza a legfontosabb célokat és a projektfejlesztés átfogó stratégiáját. A csoportosulások mintegy kétharmada – különösen a

spanyol–francia–portugál csoportba és a magyar–szlovák–román csoportba tartozó EGTC-k – a kohéziós politikára és a regionális fejlesztésre irányuló tevékenységek széles körét helyezi előtérbe. A projektötletek és a megvalósított projektek az infrastruktúra, a vállalkozói szellem és a turizmus fejlesztésére, és ezzel párhuzamosan a környezet és a természeti örökség védelmére összpontosítanak. A főként vidéki településekből álló partnerségeket képviselő EGTC-k tekintetében a helyi érintettek általánosságban kiemelték az emigrációval és munkanélküliséggel összefüggő egyre nagyobb gondokat. Ezt tükrözik az EGTC-knek a fiatalok oktatásával és képzésével kapcsolatos tevékenységei is.

Az EU politikai-földrajzi középpontjában – azaz francia, belga, német és luxemburgi területeken – elhelyezkedő EGTC-csoport a területrendezésre és városfejlesztésre, illetve a kultúrát, a sportot és az oktatást érintő kezdeményezésekre helyezi a hangsúlyt.

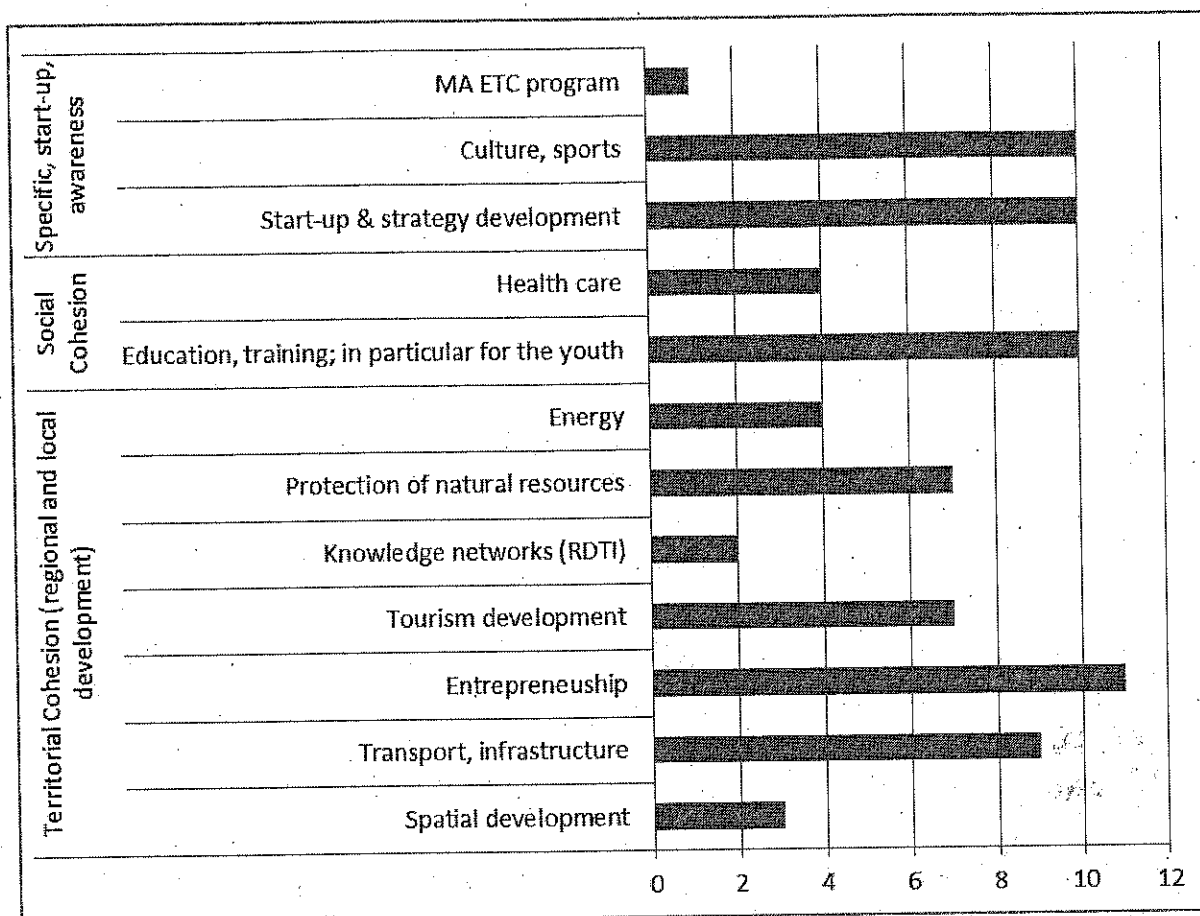
Két olyan EGTC-t említhetünk, amelyeket egyetlen és egyértelmű szándékkal hoztak létre: az EGTC Grande Region egy, az ETC keretében zajló többoldalú, határokon átnyúló együttműködési program irányító hatóságaként működik; az EGTC Hospital Cerdanya pedig egy határokon átnyúló kórházat irányít.

Az alábbi diagram összesíti a csoportosulások által jelenleg lefedett szakpolitikai területeket. Fontos tudni, hogy csupán pillanatfelvételtől van szó, mely a következőkön alapul:

- a megfelelő főbb stratégiai irányok, illetve
- a már megvalósított vagy éppen megvalósuló projektekkel kapcsolatos információk.

Látunk kell, hogy az EGTC-k többségét projektek kidolgozására és végrehajtására szolgáló együttműködési eszköznek tekintik. Így a tevékenységek fókusza módosulhat.

1. ábra Cselekvési területek:

Előzetes értékelés készült arról, hogy a csoportosulások mennyiben fontosak az Európa 2020 stratégia szempontjából – figyelembe véve, hogy az Európa 2020 a kohéziós politika elkövetkező időszakának átfogó stratégiáját képezi. Az EGTC-k jelenlegi tevékenységeiben egy, a hét kiemelt kezdeményezés egyikében (Mozgásban az ifjúság) említett fontos szempont is megjelenik: kifejezetten sok EGTC foglalkozik a fiatalok oktatásának kérdéseivel.

Megalakulóban lévő EGTC-k

16 csoportosulás létrehozása van folyamatban. Ezek közül öt a végleges jóváhagyásra vár, hat az előkészítő szakaszban van, a maradék öt pedig egyelőre „ötlet” szinten létezik mint lehetséges csoportosulás. A még meg nem alakult EGTC-eket a 2011. évi nyomonkövetési jelentésben említettekhez hasonló módon lehet megkülönböztetni. Az alábbi táblázat ezeket a csoportosulásokat mutatja be:

	Megalakulás	Jóváhagyásra vár	Előkészítő szakasz	Ötlet
Parc Marin International des Bouches de Bonifacio PMIBB		X		
Agglomération franco- luxembourgeoise 'Alzette-Belval'		X		
Medgidia - Siliştra		X		
TRITIA		X		
Eurocidade Valença do Minho Tui		X		
Code 24			X	
CETC - Central European Transport Corridor			X	
Európa közös jövő építő (Europe - building common future)			X	
Euroregion Neiße-Nisa			X	
Euroregione „Senza Confini”			X	
Trans-Oderana			X	
Békés - Arad				X
Pro Comitatu				X
Donauhanse				X
Euregio Meuse- Rhine				X
Corridor III				X